

SCHERZANDO

REVISTA CATALANA MUSICAL

ANY XVII GIRONA, X JULIOL M.CM.XXVI. NVM. CLXXXVIII

Al marge d'unes notes

N el passat número de SCHERZANDO, l'escriptor gironí En Tharrats publicà unes notes, amb el títol de «A l'atzar», que llegirem amb ver interès. Diferències de criteri ens separen de les apreciacions que es fan en algunes d'eixes notes, dues de les quals ens creiem en el deure de comentar i puntualitzar.

Diu la primera:

«ALFRED ROMEA —L'Associació de Música gironina ens descobrí un guitarrista, el nom del qual és Alfred Romea. Dintre la nostra zona musical hem de confessar que el desconeixíem. Això no ho diem pas en to de censura, car la revelació d'un concertista, aixímateix pot esdevenir a Girona que a qualsevulga ciutat, populosa o silenciosa. El que ens desplaqué fou la confecció del programa on l'absència dels grans compositors era ostensible, la qual cosa hem observat massa sovint en anteriors concerts. La darrera vetllada, doncs, ens produí l'efecte d'una divertida nit malaguenya.»

Crec ésser autoritzat per dir quant plauria a la Associació de Música gironina poder *descobrir* o *revelar* concertistes de la categoria artística d'Alfred Romea; perquè si Romea és desconegut en la *zona musical* d'En Tharrats, no ho és, i ans al contrari, és ben estimat en el món musical barceloní i en els d'Alemanya i Argentina, la premsa dels quals ha comentat ses actuacions com a concertista i com a musicòleg amb paraules del més franc elogi.

Romea cursà sos estudis a l'Escola Municipal de Música de Barcelona, i debutà com a concertista en 1910 a l'Ateneu Barcelonés. L'èxit sorollós assolit en son primer concert, l'obligà donar-ne un altre en el mateix lloc, i ja des de llavors les actuacions de Romea foren en nombre considerable i amb els èxits més falaguers.

Fóra tasca pesada i llarga l'anomenar cada una de ses actuacions, que registrà oportunament la premsa. Bastarà que diguem, que pocs mesos després de son debut, donà un concert a la sala de l'Orfeó Català; que en 1917 donà un concert a la Sala Mozart; que el dia 6 de juny del mateix any donà un altre recital de guitarra al Palau de Belles Arts amb motiu de l'Exposició d'Art Francés, al qual assistiren significades personalitats musicals franceses; que en març de 1918 i en maig de 1920 actuà novament a la Sala Mozart, contractat en el darrer concert per la «Asociación Musical de Barcelona», i que en novembre de 1924 fou cridat per l'Orfeó Català per interpretar a Sor, el gran clàssic de la guitarra, amb motiu del concert històric que organitzà aquella entitat.

L'actuació de Romea en aquest concert trascendí a Alemanya i a Buenos Aires, on fou entusiàsticament comentada per la premsa musical d'aquells països. Com a prova, sols reproduïm unes ratlles del que digué la revista berlinesa «Der Gitarrefreund» en son número de gener de 1925: «Les obres de Sor foren a càrrec del preeminent artista de guitarra Alfred Romea que, com sempre, les executà amb aquella distinció i sentiment penetrant que és freqüent en ell. Romea fou tempestuosament aplaudit.»

Com a musicòleg, Romea ha dedicat ses preferències a comentar l'obra del gran Sor, al qual objecte donà dues conferències els anys 1923 i 1924 als «Amics de la Música», i ha publicat nombrosos treballs en la premsa informativa i professional. Vegi's, sinó, «Revista Musical Catalana», números de juny i juliol de 1923 i gener de 1925.

A En Tharrats li *desplugué el programa on l'absència dels grans compositors era ostensible*. Què entén En Tharrats per grans compositors? Bach, Beethoven, Mozart, Wagner...? Aquests grans mestres no han sigut compositors guitarrístics. És que hauria desitjat veure en el programa *transcripcions* de llurs obres? Pel bon gust palesat per En Tharrats en mantes avinenteses, no volem creure que hagués volgut veure desnaturalitzat el diví alé creador que impulsà aquells autors a escriure ses obres per a altres instruments.

Un programa de guitarra, per a que sigui un *gran* programa, ha de contenir obres dels grans compositors *guitarrístics*, els primers dels quals són Ferran Sor, Denis Aguado i Julià Arcas i als quals deu la guitarra son màxim esplendor.

Sor és el més gran de tots. Sor és un clàssic, és genial. Pedrell, que sentia especial predilecció per Romea, el cridava ben sovint per a que el delités amb la música de Sor. El professor i organista Vicens M.ª de Gibert, en «La Vanguardia» del 26 de maig d'enguany, diu de Sor que té la majestad de Beethoven en el baix i la gràcia i la galanura esquisides de Mozart en la melodia.

Més modernament, Coste a França, Legnani a Itàlia, Brocà, Tàrrega i Mas a la nostra terra, han accentuat el prestigi de la guitarra, enriquint son repertori amb les obres producte de ilur geni.

Doncs, bé. El programa a què es refereix En Tharrats en la seva nota, tenia tota la segona part dedicada al gran Sor, i el completaven obres de R. de Viseo (segle XVII), Aguado, Arcas, Brocà, Coste, Tàrrega i Mas, ultra dues obretes del mateix Romea. Pot deixar de dir-se que aquest és un *gran programa*? Sincerament creiem que no, i fins ens atrevim a dir que el programa en qüestió, el programa format per Romea per a son recital, és el millor dels programes dels recitals de guitarra que s'han donat a Girona.

El que sí pot dir l'oient és si el complagué o no aquesta música. D'això no hi ha res a dir: és qüestió de sensibilitat musical.

El que no es pot dir de cap manera és que aquella vetllada produís l'efecte d'una *divertida nit malaguenya*. I per què? Perquè hi havia unes «Variacions sobre la jota» d'Arcas i una «Màlaga» de Mas? Es que en la jota i en la música andalusa no hi batega l'ànima d'uns pobles rics de noblesa i imaginació? No serà tant insignificant la vàlua artística d'aqueixa música quan ha atret l'atenció, inspirant-els pàgines formosíssimes, a compositors de la talla de Albèniz, Ravel, Granados, Rimsky-Korsakow.....

Com a colofó. Judici que el concert Romea meresqué a Vicens M.ª de Gibert («La Vanguardia», 26 maig 1926): «el notabilísimo concierto que Alfredo Romea dió días atrás en la Asociación de Música de Gerona y al que, por fortuna, pude asistir.»

* * *

I diu la segona de les notes que motiven aquestes ratlles:

ORFEÓ CATALÀ. — (Esmenta, celebrant-la, la nova de la vinguda de l'Orfeó a la Associació gironina. Lloa Lluís Millet I continua...). «Una temença, emperò, ens aturmenta. Quin repertori desgranarà aquesta magnífica falanx choral? Tindrem el gaudi d'oír quelcom de remarcable? L'ombra eternal de Bach planarà damunt la sala d'espectacles o bé envairà tot el programa un feix de cançons innocents?»

Quines són, per En Tharrats, aquestes cançons innocents? L'Orfeó Català quasi no'n canta d'altres de *cançons* que les que ens furneix el nostre riquíssim folk-lore musical. I aquestes bresques de mel pot anomenar *innocents*, que en aquest cas vol dir *nyonyes, insípides*? Aquest tresor espiritual nostre, ben nostre, que ha fet dir a Kurt Schindler que Rússia i Catalunya són els dos pobles de més gran riquesa melòdica? Aquestes joies de la nostra terra, flors delicades i genuïnes de l'ànima popular, que han produït clams de vera admiració a Madrid, París, Londres, Roma, Nova York, Chicago, a la Facultad de Música de Harvard?

Un tal tresor musical, àdhuc no sentint-se emocionat per ell, creiem que, al menys, ha d'ésser considerat amb el més grans dels respectes. A què, sinó a la cançó popular, deuen Borodin, Cui, Balakirew, Rimsky-Korsakow i Mussorgsky l'haver pogut crear la meravellosa música russa?

Francament, un tal adjectiu ens produí una forta punyida al més pregon del nostre cor i ens féu néixer la temença d'un desengany: seria erroni el nostre judici sobre els sentiments més íntims d'En Tharrats?

JOSEP M.ª DALMAU

La crítica

OT just constituïdes dues entitats musicals i en donar els primers fruits de la seva llavor, ja surt la crítica, l'eterna i «sàvia» actuació periodística fent de batxillera, tallant i retallant a mesura del seu gust, tot el que sab i sobretot el que no sab.

Una de les malures més destructores per la moral de la societat d'avui és la crítica, perquè aquesta missió posada en boca de la premsa, es fa cada dia més flagelladora, mancada de tota idealitat, fins podríem dir-ne l'eina amenaçadora dels mals intencionats.

Quant s'exerceix l'alta dignitat de criticar, cal revestir-se amb el ropatge de l'imparcialitat, tenir plena consciència de l'assumpte que es desitja tractar. Parlar de música en el bon sentit de la paraula, no és pas parlar d'un insubstancial partit de pilota o d'una repugnant lluita de boxa. Descriure la faisó d'aquell qui executa, és un treball remarcablement difícil per l'insospitada creació que fa el músic quan teixeix en sons melòdics l'obra d'un esperit més o menys refinat.

La nostra ciutat té que agrair la formació de dues cobles que fiten l'esguard en les regions de la puresa, aixecant triumpfals els cants sagrats de la nostra dansa, desgranant amb serena convicció les millors composicions dels autors nostrats. Es la nostra augusta ciutat la que precisament ha de estar predestinada a ésser la capdavantera de les bones cobles. Aquest troç de terra amarada de sol i d'ambient pur, té l'obligació de mostrar també l'excelsitud del seu preuat folk-lorisme. Per això que devem acullir amb esclats de joia l'adveniment d'una nova demostració d'art en la constitució de les cobles «L'Art Gironí» i «Girona».

El professorat que compon «L'Art Gironí» és conscient i desitjós de portar a cap l'obra més rica en espiritualitat com és la sardana. Els professors que formen la cobla «Girona» han obert un nou camí en l'ordre elevat de la bona música. Les dues s'encaaminen a la recerca de la màxima perfecció en el seu sagrat comés. Menysprear la llur tasca seria una baixesa, una falta de respecte. Voler entrar en estudis crítics

sobre la labor de cadascuna, cal tenir el talent de saber esperar. Perquè els grups artístics anomenats cobles, per a poder donar a l'oient la sabor eixida del seu esforç, tenen que entrar en un curós estudi per a la fusió en la sonoritat dels instruments, conèixer el temperament de cada músic, establir el contacte més afí en la cultura del sentiment. Llavors quan tots aquests indispensables factors estan al domini dels professors, és quan la noble crítica pot exercir de jutge impecable.

Crítica; paraula que ha esdevingut enigmàtica, perquè està composta per una disparitat de criteris, molts d'ells, obscurs, enfàtics i roïns, que amparats per la premsa, organisme cada dia més caòtic i materialitzat, llença les seves aberracions damunt de la gent seriosa que amb bona fe segueix el curs dels aconteixements.

Esperem, doncs, que'l seny s'imposi, i que quan es parli d'una manifestació enlairada, ho fassi qui sàpiga destriar amb justícia el bo i el dolent i que quan s'intenti criticar, primer s'hagi fet examen de consciència.

JOSEP MASSANAS

Comentaris

S probable que, de Pedrell ençà, no s'hagi intentat, per a la música hispànica, investigació més interessant que la portada a terme, des de París, per l'eximi pianista i crític eminent En Joaquim Nin, amb sa recent publicació «*Seize Sonates anciennes d'auteurs espagnols*», recull tant més interessant com poques han sigut les obres originals per clavicèmbal dintre la Península.

Efectivament, a l'invers d'altres països més nortenys on l'escriptura per clave compartí, amb l'orgànica, l'exclusiva de la polifonia sobre instrument, d'aquesta banda del Pirineu, el clavicèmbal, article importat, sofrí llarg temps la indiferència popular degut a la preexistència d'instruments sumament expressius i íntims, com la *vihuela* i la guitarra que des de segles ja portaven acaparat el gust musical profà, com l'orga ei religiós.

Domenico Scarlatti fou qui portà a cap, però ja tard, la implantació del clavicèmbal a la Cort dels Borbons d'Espanya, cultivant alguns deixebles, entre els quals, i com a més aprofitat, figura el Pare Anton Soler, capdevanter de l'escola espanyola de clave, per quin motiu també ocupa en el llibre més amunt esmentat un lloc principal amb dotze obres, de les setze que compia en total.

Correligionari nostre, nascut a Olot en 1729, escolà de Montserrat als sis anys, mestre de capella, jovenet encara, de la Seu de Lleida, i més tard, rebudes les ordres del Monastir de l'Escorial, el Pare Anton Soler fou un músic veritable, fecundíssim, puig a més d'un número important de Misses i Motets, propi del seu càrrec, té al seu actiu una col·lecció de quintets, de peçes concertants per dugues orgues, partitures de comèdies, etc. i més de seixanta sonates per clave, tot el qual espera en la Biblioteca de l'Escorial el mortal afortunat que li tregui de damunt la pols de l'oblit. Les al·ludides sonates es distingeixen per un istil de gran vitalitat rítmica, d'harmonia fins en certs punts atrevida i de contorns melòdics saturats d'humor, unes vegades, d'altres imbuïts d'exquisida feminitat, però sana no obstant com escau a un ministre de Déu.

En el recull esmentat segueixen quatre obres més de morfologia idèntica, però d'istil clarament personal, pertanyent a Mateu Albèniz, a Cantallos, a Blas Serrano i a Mateu Ferrer, figures totes elles del segle XVIII i Carceloni, aquest últim conegut per En Mateuet, havent ocupat llargs anys en la nostra capital el càrrec de mestre de capella i organista de la Catedral.

Tots els elogis es mereix En Joaquim Nin per haver donat a conèixer amb tanta cura i entusiasme, a l'estranger i a casa, les meravelles musicals dels nostres antepassats i no tan sols en el recull que ens ocupa, sinó pot ésser en més gran escala en el terreny folk-lòric. Fem vots perque la Lliga d'Associacions de Música obtingui de tan eximi pianista que el poguem tornar a sentir en les nostres sales de concert, i ens il·lustri amb les seves ensenyances i interpretacions. La qualitat més gran que se li reconeix, després de la d'ésser un artista cabal, un pianista en el ver sentit de la paraula, es la de precisament no voler ostentar-ho, donant-se completament a l'obra i a l'autor, ¡contrariament a tants d'altres! Però En Joaquim Nin va fer seva des de molt de temps en el seu manifest «*Pro Arte*» aquella paraula de Sant Pere «*Etiam Omnes ego sum*», i ho ha demostrat a través totes les ciutats d'Europa amb la cara alta i el puny ferm.

FRANCESC CIVIL

Correspondència

FIGUERES. A la Sala Edison de Figueres, en el lloc social de l'Associació de Música d'aquesta ciutat, féu la seva presentació el jove pianista gironí, Jaume Roca.

Tot seguit donà a conèixer que's tracta d'un jovenet ardit, ple d'inspiració i fidel intèrpret, posseït d'un mecanisme gens comú a la seva edat.

Executà el programa d'una faisó encisadora, anant-se afermant més i més a mida que adelantava, en termes que, a la 3.ª part, composta d'obres de prova, tal com «Caprici», de Paderewski, «Tercer Nocturn», de Fauré, «Castella», d'Albèniz, i «Rondó», de Weber, en ple domini de sí mateix i amb el geni del que triomfa, merescué després de cada una d'elles espontanis aplaudiments per la seva tasca, justa i pulcra interpretació.

En finalitzar, els aplaudiments foren tan intensos que el jove artista es veié obligat a correspondre als mateixos, tocant fora de programa la «Romança, en fa diesi», de Schumann, que digué amb una delicadesa i respecte, digne dels grans Mestres.

Nostres enhorabones al jovincel Roca, que fem extensives al seu reputat Professor, nostre conciudadà senyor Civil,—un dels fundadors i ferm puntal de l'Associació figuerenca—esperant i desitjant tornar a sentir a l'intrèpit pianista dintre curt temps, com a una de les primeres figures contemporànies.—J.

IGUALADA. — L'Associació de Música del Conservatori amb el concert del present mes, ens ha fet fer la coneixença del «Quartet Casals».

Diguem tot seguit que des de el primer moment van copsar l'impressió de que ens trobaven enfront d'una agrupació notabilíssima. Aquesta impressió es veié plenament confirmada en el transcurs del programa. De Beethoven a Borodin, passant per Mendelssohn i Grieg, el «Quartet Casals» donà justa interpretació de diferents istils.

Els quatre instrumentistes, renunciant al *jo* per a consagrar-se al *nosaltres*, han assolit una fusió i un equilibri magnífics. Subtilitat i transparència en els contrastos de matització; els forts son plens i vibrants; els pianos son alats, lleugers, inefables.

L'auditori sortí encisat de la festa i fou un èxit ben merescut pels Srs. Casals, Gimenez, Ribas i Gàlvez i per l'Associació de Música.—J. DE S.

Noticiari

Atentament invitats pel mestre En F. Civil, assistírem a la vetllada-examen de fi de curs celebrat en el lloc de la seva Acadèmia, en qual acte ens presentà un bon estol de alumnes que cursen la música sots la seva direcció. Es En F. Civil un mestre documentat i purista en son comés, i clar està que posseït de tants excel·lents condicions ha de donar resultats admirables, com axís quedà plenament palesat en el acte de referència.

Heu's-aquí els alumnes que oïrem: En Salvador Dabau, executant la «Sonata» op. 110 de Beethoven i dues obres de Schumann; Na Glòria Andreu en un «Vals» de Chopin i «Serenada»; Borodine; R. Corrales en «Polonesa», de Spinder; Alfons Sanchez en «Le Tambourin», de Rameau; Esperança Vilagran en la «Sonata», de Clementi, i Dolors Llobet en Granada, de Albèniz.

Com veuran nostres llegidors van compreses aquestes obres en els distints graus de dificultat, observant en els respectius executants una bona preparació pulcrament orientada, i una escola que fa veurer com En Civil s'ha fet mestre rebent savis consells de verdaderes eminències pianístiques.

§ De la Associació de Música d'aquesta ciutat rebem una atenta carta demanant-nos la inserció de un document en el qual s'hi detalla la tasca realitzada en els quatre cursos passats, com també de son estat econòmic actual.

Heus'l aquí: Concerts donats, 37; obres interpretades, 320; autors, 114; socis actualment, 402; existència en caixa en Juny de l'any en curs, 1184'95 pessetes.

§ Amb èxit molt remarcable ha donat un concert al Teatre Principal el Orfeó Granollerí que dirigeix el mestre En Marian Bataller. La tasca d'aquesta notable agrupació choral produí una impressió excel·lent, car se tracta d'un Orfeó que si bé s'hi observa manca de número de veus, especialment en els homes, no obstant sab correspondre a les indicacions de son mestre amb justesa de conjunt i afinació en la interpretació.

El mestre Bataller ha posat al servei del Orfeó tota sa voluntat i sòlids coneixements, conseguint la realització de una obra molt acabada que esdevindrà perfecta, proseguint amb el mateix entusiasme i major si hi cap envers l'ideal de fer Art i Pàtria. Totes les obres foren ovacionades amb complerts mereixements, bisant-se moltes d'elles, especialment una glosa sobre el cant popular «Els Gegants de Reus», ben trçada composició del mestre-director de l'Orfeó En Bataller, en la qual el motiu glossat apareix amb la major claretat, revestit d'una harmonia ben moderna i tractades les veus amb cura i coneixement. La tasca del compositor fou premiada amb una forta ovació.

El concert resultà un acte de vàlua la repetició del qual desitjem. El públic no nombrós com era de desitjar, degut sens dubte una a pèssima organització.

§ La cobla «La Principal», de La Bisbal, ha fet sentir son art al públic de París a la Sala Gaveau. Tota la premsa francesa ha reconegut la vàlua de la nostre primera cobla i l'art meravellós que enclouen les nostres dançes. Els més sentits elogis han sigut dirigits a tots els professors per llur tasca meritíssima, i d'aquest triomf ben lleítimament per ells conquerit, tota la Catalunya en pot ésser orgullosa per haver sabut portar la expressió del nostre sentiment, encarnat amb la bella dança la sardana.

§ Ha debutat a Tortosa i amb èxit remarcable la orquestra de Camera que dirigeix el notable violoncel·lista En Gàlvez. El públic de la Associació va saludar amb forts aplaudiments la aparició de la novella entitat, de la qual n'esperem una tasca meritòria a jutjar pel primer concert donat, per la vàlua dels elements que la integran i la del seu mestre director.